

JAARVEERSLAG 2016

**WESTERSCHELDE
TUNNEL**

MEER MOGELIJK MET DE SLUISKILTUNNEL

Inhoudsopgave

1	Profiel.....	3
2	Kerncijfers.....	4
3	Verslag van de Raad van Commissarissen.....	5
4	Verslag van de directie	7
5	Jaarrekening 2016	16
6	Winstbestemming	35
7	Controleverklaring.....	36

1 Profiel

De N.V. Westerscheldetunnel (WST) werd op 11 november 1998 opgericht om de Westerscheldetunnel te bouwen en te exploiteren. De bouw is succesvol afgerond in 2003 en sindsdien draagt de WST de verantwoordelijkheid voor het beheer, onderhoud, verkeers- en incidentmanagement van de Westerscheldetunnel, de toeleidende wegen en de inning van tol. Vanaf 22 mei 2015 is de WST namens de Provincie Zeeland tevens de beheerder van de Sluiskiltunnel. De Provincie Zeeland is de enige aandeelhouder van de WST.

De dienstverlening van de WST is primair gericht op het invullen van de behoeften van de klant, begrensd door veiligheidsvoorschriften en financiële haalbaarheid. De missie van de WST luidt:

"Het streven naar optimale dienstverlening tegen zo laag mogelijke tarieven"

Optimale dienstverlening betekent voor de WST dat veiligheid altijd voorop staat. Daarnaast streeft de WST naar een zo hoog mogelijke beschikbaarheid van het gehele tracé. Om de speerpunten veiligheid en beschikbaarheid ook in de toekomst te kunnen waarborgen, is een renovatie van een groot aantal tunneltechnische installaties noodzakelijk.

Op 30 september 2016 is in Provinciale Staten de aandeelhouderstrategie voor de WST vastgesteld. Besloten is dat de tarieven in ieder geval de komende vier jaar niet worden verhoogd. Hiermee is op concrete wijze invulling gegeven aan 'zo laag mogelijke tarieven'.

2 Kerncijfers

	2016	2015	2014	2013	2012
Beschikbaarheid					
Geen onregelmatigheden (%)	98,1	98,4	98,3	98,2	97,8
Verkeer					
Passages per jaar	6.654.963	6.260.906	6.101.866	5.866.230	5.785.485
Passages per dag (gem.)	18.183	17.153	16.717	16.072	15.807
Passages t-tag	4.482.486	4.233.381	4.140.097	4.032.903	3.948.736
Passages t-tag (%)	67,4	67,6	67,8	68,7	68,3
Passages veelgebruikers	1.208.335	1.102.515	1.070.854	1.019.768	989.698
Passages veelgebruikers (%)	18,2	17,6	17,5	17,4	17,1
Passages tolvrije dagen*	113.920	108.954	107.933	61.746	67.063
Abonnementhouders	54.068	53.705	52.567	52.250	51.383
t-tags in omloop	80.654	78.364	76.553	76.342	74.765
m-tags in omloop	503	482	414	290	199
e-tags in omloop	84	77	27	-	-
Financiën					
Tolopbrengsten (x € 1 mln.)	30,3	28,3	27,7	26,5	26,8
Gem. opbrengst per passage (x € 1)	4,55	4,52	4,54	4,52	4,62
Netto resultaat (x € 1 mln.)	12,0	9,9	9,8	6,8	2,5
Personeel					
Bezetting (fte.)	58,2	59,4	61,1	60,6	58,8
Leeftijd (gem.)	47	47	48	47	46
Ziekteverzuim (%)	3,7	1,9	4,9	5,2	2,8
Communicatie					
Aantal inschrijvers Nieuwsbrief	4.044	3.972	3.913	3.472	3.128
Aantal installaties app	11.385	9.736	7.889	3.975	1.929
Aantal volgers @WSTVerkeer	4.014	3.576	3.165	2.601	1.683

*In 2014, 2015 en 2016 waren er zes tolvrije dagen, in 2012 en 2013 vier.

3 Verslag van de Raad van Commissarissen

3.1 Jaarrekening 2016

Conform de statuten heeft de directie de geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar 2016 opgesteld en aan de Raad van Commissarissen (RvC) voorgelegd. De geconsolideerde jaarrekening is door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. gecontroleerd en van een goedkeurende verklaring voorzien. De RvC heeft in het bijzijn van de directie de geconsolideerde jaarrekening met de accountant besproken. Daarbij zijn de financiële ontwikkelingen van het bedrijf alsmede de kwaliteit van het financieel beheer aan de orde geweest.

3.2 Pré-advies

De directie legt het Jaarverslag 2016 op 31 mei 2017 ter vaststelling voor aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De RvC adviseert de Algemene Vergadering deze jaarrekening vast te stellen.

3.3 Werkzaamheden van de Raad van Commissarissen

De RvC heeft een adviserende en toezichhoudende taak, waarbij de belangen van de vennootschap en de daarbij betrokken partijen voorop staan. De Raad vergadert altijd plenair en kent geen subcommissies. Deze werkwijze functioneert naar tevredenheid. De RvC wil op de hoogte blijven van de actuele stand van zaken binnen de organisatie. Dit gebeurt in een zestal vergaderingen, alsmede in de benodigde bilaterale contacten.

Vaste agendapunten tijdens de vergadering met de directie zijn een toelichting op de gang van zaken en de ontwikkeling van de financiële resultaten aan de hand van vier kwartaalrapportages. Specifieke onderwerpen van aandacht waren in 2016, de aandeelhouderstrategie van de WST, de vraag van Gedeputeerde Staten over een bijdrage aan het realiseren van een knooppunt bij de aansluiting van de Sloeweg, de aanpassing van de statuten van de WST, de koop van de aandelen van dochteronderneming Movenience B.V., de effecten van het teruggaan van vijf naar drie commissarissen en de renovatie van de Westerscheldetunnel die in 2017 start.

Zowel in de vergaderingen van de RvC als in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is uitgebreid stilgestaan bij de aandeelhoudersstrategie waarover Provinciale Staten op 30 september 2016 een besluit hebben genomen. Besloten is om de wettelijk overeengekomen tolperiode te handhaven en de tarieven in ieder geval de komende vier jaren niet te verhogen.

Bij toerbeurt worden de overlegvergaderingen tussen directie en Ondernemingsraad bijgewoond door één van de commissarissen. Jaarlijks evalueert de RvC haar eigen functioneren en het functioneren van de directie.

3.4 Corporate Governance

Bij het inrichten van het Corporate Governance beleid wordt rekening gehouden met de Corporate Governance Code. Omdat de organisatie relatief klein en overzichtelijk is, is besloten een aantal zaken uit de Code anders uit te werken. Zo worden er bijvoorbeeld geen auditcommissie, remuneratiecommissie en selectie- en benoemingscommissie gehanteerd bij de WST.

3.5 Wet Bestuur en Toezicht

Per 1 januari 2013 is de Wet Bestuur en Toezicht voor grote BV's en NV's in werking getreden. Het bestuur van de WST voldoet aan de beoogde man-vrouwverhouding.

3.6 Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Ultimo 2016 is de samenstelling van de RvC als volgt:

Mr. J.M. Heijning-van den Bremer

Zittingsperiode tot 1 juli 2018

- In functie sinds 23 mei 2014, sinds 1 januari 2016 als voorzitter.
- Directeur Douane regio Rotterdam Haven.
- Relevante nevenfuncties: Lid klachtencommissie Politie Zuidwest Nederland, lid Raad van Toezicht Omroep Zeeland.

drs. ing. J.W. Hollestelle-van Rooijen

Zittingsperiode tot 1 januari 2020

- In functie sinds 1 januari 2016.
- Directeur-eigenaar Koninklijke Hollestelle Groep
- Relevante nevenfuncties: bestuurslid regionaal leerbedrijf Vakwerk, bestuurslid AB Zeeland Brabants Zeeuwse Werkgeversvereniging, lid Regionale Raad KvK ZuidWest, commissaris Caesar Groep

Dhr. E.P.H. Kerckhaert

Zittingsperiode tot 1 januari 2018

- In functie sinds 1 januari 2010.
- Directeur bij het ROC Scalda.
- Relevante nevenfuncties: geen.

4 Verslag van de directie

4.1 Inleiding

De Westerscheldetunnel is in 2003, toen er nog geen specifieke ‘tunnelwetgeving’ voorhanden was, geopend op grond van een gebruiksvergunning die is afgegeven door de gemeente Borsele. In 2006 werd de Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels (Warvw) van kracht, die per 1 juli 2013 is herzien. In deze wet is onder andere opgenomen dat de WST uiterlijk per 1 januari 2019 moet beschikken over een veiligheidsbeheersplan zodat, conform de Warvw, een formele openstellings-vergunning kan worden afgegeven door de gemeente Borsele (na advies en met instemming van de gemeente Terneuzen). De WST heeft er voor gekozen om, aansluitend op het verkrijgen van de vergunning voor de Sluiskiltunnel, in 2015 ook een veiligheidsbeheerplan voor de Westerscheldetunnel op te stellen, om vervolgens een openstellingsvergunning aan te kunnen vragen. Deze vergunning is op 19 mei 2016 verleend en vervangt daarmee de oorspronkelijke gebruiksvergunning.

In maart 2003 is de Westerscheldetunnel in bedrijf genomen. Hoewel de gebruikte techniek nog steeds voldoet, raakt deze technisch gezien op onderdelen achterhaald en steeds moeilijker te onderhouden. Om de speerpunten veiligheid en beschikbaarheid in de toekomst te kunnen waarborgen, is een renovatie van een groot aantal tunneltechnische installaties van de tunnel noodzakelijk. Het gaat dan om de verkeersinstallaties (verkeerssignalering, stilstandsdetectie en de bijbehorende computers), de video-, omroep- en noodtelefooninstallaties, alle besturingscomputers, netwerken, glasvezelverbindingen en de bedieningssystemen voor de operators. In 2016 zijn de ontwerpen van de hardware en de software voltooid en is gestart met het aanleggen van het benodigde glasvezelnetwerk. De renovatie zelf vindt plaats tussen 1 januari 2017 en 30 juni 2018. Het uitgangspunt daarbij is dat de werkzaamheden gefaseerd worden uitgevoerd en met zoveel mogelijk met behoud van de huidige beschikbaarheid van de tunnel. De nieuwe tunneltechnische installaties worden daarvoor parallel aan de bestaande apparatuur geïnstalleerd. De oude installaties worden pas verwijderd als het nieuwe systeem in bedrijf is en alles goed werkt.

Een ander belangrijk onderwerp in 2016 was de koop van de aandelen van Movenience van Brisa. Brisa heeft mede aan de basis gestaan van Movenience omdat zij in Portugal ervaring hadden met aan mobiliteit gerelateerde dienstverlening met hun dochteronderneming Via Verde. De software voor de toepassing in de parkeergarages van de t-tag komt ook bij hen vandaan. Medio 2013 werd duidelijk dat voor Brisa toekomstige dividendbetalingen na het terugverdienen van de verliezen uit de opstartfase belangrijker werden. Voor de WST was daarentegen een verdere verlaging van de fee een prioriteit. Vanaf dat moment hebben de WST en Brisa met elkaar gesproken over de toekomstige verhoudingen. Partijen werden het eens over het hanteren van de DCF (discounted cashflow) methode, waarbij toekomstige kasstromen worden gewaardeerd tegen een af te spreken rekenrente. Deze methode is ook gehanteerd in 2009 bij de aankoop van de aandelen WST door de provincie Zeeland en de afkoop van de exploitatiebijdrage van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Op 14 april zijn de WST en Brisa het eens geworden over de koopprijs van de aandelen van Movenience. Dat betekent dat een bedrag van € 552.188 in één keer ten laste is gebracht van het resultaat van 2016. De aankoop is op 30 september goedgekeurd door Provinciale Staten. De WST bezit nu 100% van de aandelen van Movenience.

Na het vernieuwen van de besturingsapparatuur van het tolsysteem in 2015 is het afgelopen jaar de apparatuur op het tolplein gereed gemaakt voor de toekomst. Er is een nieuw type inrijgordijn geplaatst in de tollanen. Dit inrijgordijn is onderdeel van het proces om de voertuigcategorie te bepalen en meet onder andere de hoogte. De overige lichtgordijnen in de lanen zijn gereviseerd en opnieuw gepositioneerd. Naast de lichtgordijnen zijn ook de glastreadles ten behoeve van de voertuigdetectie in de lanen vernieuwd.

Zeeland blijft de komende jaren in beweging om haar noord-zuidverbinding verder te optimaliseren. Volgens de huidige planning wordt de verdubbeling van de Tractaatweg in 2019 afgerond terwijl op 16 december Provinciale Staten heeft besloten dat de aansluiting van de verdubbelde Sloeweg op de Westerscheldetunnelweg zal worden uitgevoerd als een 'ster' met drie viaducten. In het oorspronkelijke plan van de Verdubbeling van de Sloeweg was deze 'conflictvrije' aansluiting ook voorzien. Toen het project financieel onder druk kwam te staan werden ook andere opties overwogen. In de loop van 2016 zijn zes mogelijke varianten voor de aansluiting uitgewerkt. Al snel bleken de originele stervariant en de halve Haarlemmermeer (één viaduct en een rotonde) de enige realistische opties. Veel belanghebbenden zoals het bedrijfsleven, gemeenten, Rijkswaterstaat, de Veiligheidsregio Zeeland en de WST hebben toen expliciet hun voorkeur voor de stervariant kenbaar gemaakt. De WST koppelde daar ook de bereidheid aan om maximaal €5 mln. aan deze variant bij te betalen.

Gedeputeerde Staten (GS) kwamen, op basis van de criteria verkeersveiligheid, doorstroming, toekomstvastheid en kosten uiteindelijk tot de keuze voor de halve Haarlemmermeer. Deze keuze werd met name bepaald door de financiële positie van de Provincie waarin sober en doelmatig met de beschikbare middelen moet worden omgegaan. Daarnaast moest GS uiteraard wel constateren dat alle betrokken stakeholders unaniem een voorkeur voor de stervariant hadden, die weliswaar €4,2 mln. duurder was, maar met het financiële aanbod van de WST ook realiseerbaar zou zijn. Aangezien Provinciale Staten (PS) de bijdrage van de WST per definitie goed moeten keuren, omdat deze niet in de begroting 2017 was opgenomen, hebben GS de besluitvorming hierover in handen van PS gelegd. De WST is verheugd dat aan de wens van de stakeholders tegemoet is gekomen en gaat nu verder afstemming zoeken met de Provincie over de financiële bijdrage en de rol van de WST bij de realisatie van het knooppunt.

Op 29 juni 2016 is een aanbesteding voor een nieuwe onafhankelijke externe accountant voor de WST gepubliceerd op TenderNed. Op 5 september zijn door 4 partijen 36 vragen gesteld (en beantwoord) en op 15 september is een tweede Nota van Inlichtingen gepubliceerd. Op 12 oktober zijn drie inschrijvingen ontvangen. Definitieve gunning heeft na de Aandeelhoudersvergadering op 23 november 2016 plaatsgevonden. Met Baker Tilly Berk N.V. is een contract afgesloten voor vier jaren met voor de WST een optie om met tweemaal één jaar te verlengen.

4.2 Verkeer

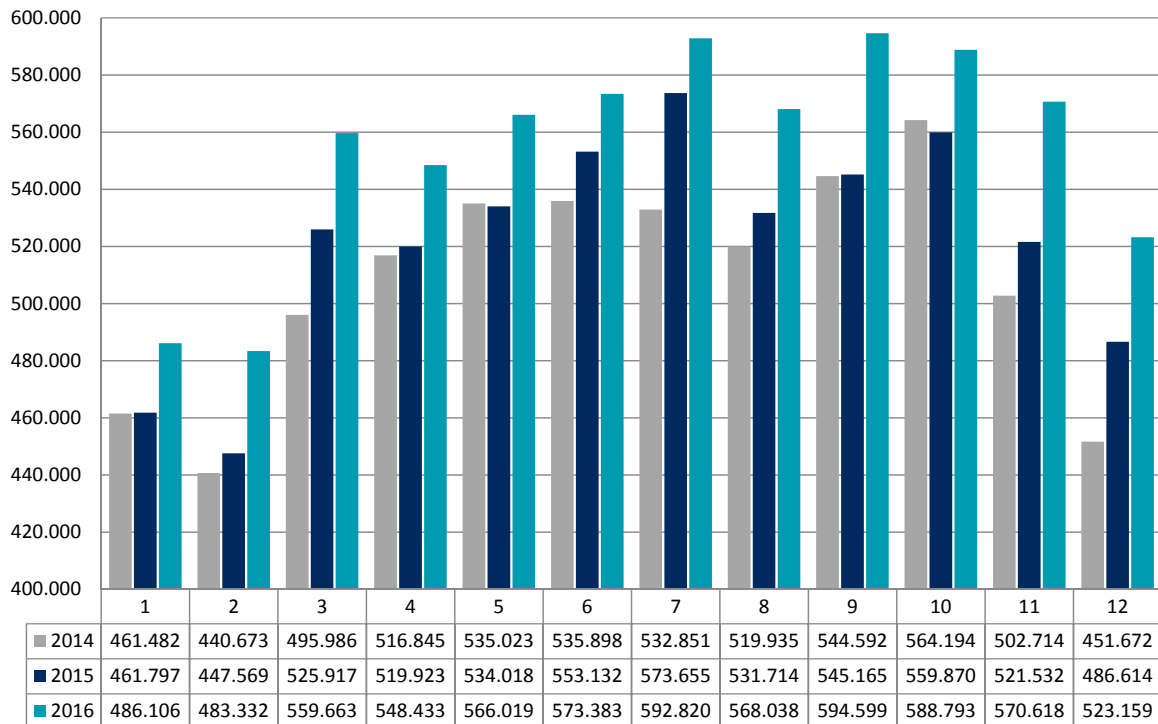
Passages

Op 18 oktober 2016 was er een bijzondere mijlpaal: toen werd de 75 miljoenste passant van de Westerscheldetunnel verwelkomd. Sinds de openstelling van de Westerscheldetunnel op 14 maart 2003 groeit het aantal passages met gemiddeld iets meer dan 2% per jaar. 2016 was een bijzonder goed jaar wat passages betreft. Er is een groei van 6,3% gerealiseerd ten opzichte van het jaar ervoor. In 2016 is er in totaal 6.654.963 keer gepasseerd bij de Westerscheldetunnel. Gemiddeld zijn dat 18.183 passages per dag.

Gemiddeld werden er bij de start in 2003 ongeveer 12.000 passages per etmaal geregistreerd. Dit gemiddelde steeg de afgelopen jaren tot ruim 18.000 passages per dag. Op de drukste dag van 2016 (21 juli) passeerden er 24.495 voertuigen de Westerscheldetunnel.

In de volgende grafiek is het verloop van het aantal passages per maand van 2016, 2015 en 2014 weergegeven. Duidelijk is te zien dat iedere maand in 2016 meer passages heeft dan in 2015. In juli steeg het aantal passages 'maar' met 3,3% terwijl in november 9,4% meer passages werden geteld.

Passages per maand

De exceptionele toename van het aantal passages in 2016 heeft geen eenduidige verklaring. Vermoedelijk is het een combinatie van meerdere factoren. De algemeen aantrekkende economie en de toename van bedrijvigheid in de Zeeuwse havens spelen hierbij zeker een rol. Ook de verbeterde verbinding naar het noorden sinds de opening van de verlengde A4 bij Bergen op Zoom en het feit dat de Sluiskiltunnel inmiddels meer dan een jaar open is zijn van invloed op de groei. Daarnaast speelt ook de invoering van kilometerheffing voor vrachtverkeer in België een rol. In het najaar van 2016 heeft de Provincie Zeeland, onder andere bij de Westerscheldetunnel, een kentekenonderzoek laten uitvoeren. De uitkomsten van dit onderzoek zullen wellicht specifieke oorzaken kunnen aanwijzen.

In categorie 1, de categorie voor personenauto's vond de grootste groei in absolute zin plaats met 313.799 tot 5.520.505 passages (6%). Het vrachtverkeer (cat. 4) groeide procentueel het meest (met 9%) en was daardoor goed voor 7,8% (7,6% in 2015) van alle passages.

Onderstaande tabel toont de ontwikkeling per categorie, met daarbinnen nog het onderscheid naar de passages met een t-tag.

Categorie	Voertuig	Passages 2016	Passages 2015	Verschil
1	Personenauto	1.660.195	1.561.646	98.549
1A	cat. 1 met abonnement	3.860.310	3.645.060	215.250
2	personenauto met aanhanger	94.440	87.631	6.809
2A	cat. 2 met abonnement	168.326	148.322	20.004
3	vrachtwagen, bus	37.237	29.067	8.170
3A	cat. 3 met abonnement	109.430	112.962	-3.532
4	Vrachtwagencombinatie	191.255	166.625	24.630
4A	cat. 4 met abonnement	323.662	306.325	17.337
5	motor	25.412	24.653	759
5A	cat. 5 met abonnement	20.758	20.712	46
	Vrije passages op tolvrije dagen	113.920	108.954	4.966
	Vrije passages*	50.018	48.949	1.069
	Totalen	6.654.963	6.260.906	394.057

*Vrije passages zijn in het tolsysteem apart geregistreerd en betroffen met name passages van hulpverleningsinstanties en eigen personeel.

Net als in 2015 waren er in 2016 zes tolvrije dagen. Gemiddeld passeerden er die dagen 18.987 voertuigen. In 2015 waren dat er nog 18.159. Het aantal passages van abonnementhouders (t-tag) daalde in 2016 met 0,2% tot 67,4%. Het aantal passages wat afgerekend wordt tegen het veelgebruikerstarief steeg in 2016 met 10% tot 1.208.335. Dat was 18,2% van het totale aantal passages.

Het aantal t-tag abonnementen is licht gestegen tot 54.577. In totaal hadden deze abonnees eind 2016 80.654 t-tags in gebruik. Dat was 2.290 meer ten opzichte van het jaar daarvoor. Afgelopen jaar zijn bijna 4.500.000 passages met een t-tag afgerekend. Naast de t-tags zijn er in 2016 503 m-tags in gebruik bij motorrijders.

De verdeling van de betaalwijzen is de afgelopen jaren nagenoeg hetzelfde gebleven. Er is een kleine afname van contante transacties en een lichte toename van betalingen met creditcard en pinpas.

4.3 Beschikbaarheid

De beschikbaarheid van de Westerscheldetunnel, waarbij zonder onregelmatigheden beide buizen volledig beschikbaar zijn voor het verkeer, kwam in 2016 uit op 98,1%. Dit is lager dan de laatste jaren. Omdat er in 2016 een extra onderhoudsnacht was met een volledige tunnelafsluiting is dat niet verrassend.

Gepland onderhoud

Gemiddeld wordt eens per maand 's avonds en 's nachts een tunnelbuis afgesloten in verband met onderhoudswerkzaamheden. In 2016 hebben 15 van dergelijke onderhoudsnachten plaatsgevonden. De Westbuis is in 2016 in totaal 69 uur afgesloten geweest voor gepland onderhoud, voor de Oostbuis lag dit op 70 uur.

Normaal gesproken wordt de Westerscheldetunnel gedurende één nacht volledig afgesloten voor het uitvoeren van groot onderhoud en het testen van de calamiteitensystemen. Het verkeer wordt dan

omgeleid via Antwerpen. In 2016 stond deze gehele afsluiting ook in het teken van een verplichte NEN-inspectie. Om deze uitgebreide inspectie uit te kunnen voeren was het noodzakelijk om de tunnel niet één, maar twee nachten volledig af te sluiten. In de eerste nacht is de apparatuur spanningsloos geschakeld voor de inspecties en in de tweede nacht is de uitgebreide calamiteitentest uitgevoerd, waarbij alle cruciale systemen voor zelfredzaamheid in verschillende bedrijfssituaties zijn getest.

Onverwachte verstoringen

Naast de geplande afsluitingen is het soms ook noodzakelijk om de tunnel ad hoc af te sluiten. In totaal worden de ongeplande afsluitingen van de Westerscheldetunnel (51 uur in 2016, 37 uur in 2015) voor ruim de helft veroorzaakt door voertuigen met pech. In totaal is de Westerscheldetunnel in 2016 ruim 28 uur dicht geweest voor het bergen van pechgevallen. In totaal ging het om 100 voertuigen met pech. Zo'n 90 vrachtwagens negeerden in 2016 de melding dat ze te hoog waren en zorgden in totaal voor ruim zeven uur aan ongeplande afsluitingen. Daarnaast waren er een aantal ernstigere incidenten, waardoor de Westerscheldetunnel langere tijd dicht is geweest. Er hebben drie ongevallen plaatsgevonden met enkel materiële schade en drie ongevallen met persoonlijk letsel.

De langste ongeplande afsluiting van 2016 was op 27 september. Toen vond er een frontale aanrijding plaats tijdens tegenverkeer. Ondanks het inhaalverbod dat geldt tijdens tegenverkeer probeerde de veroorzaker van het ongeval dit waarschijnlijk toch en is vervolgens frontaal op een tegenligger geklapt. De auto achter de tegenligger kon de aanrijding helaas ook niet meer ontwijken. Vanwege het incident is de Westerscheldetunnel iets meer dan tweeënehalf uur volledig afgesloten geweest.

Door werkzaamheden ontstond op 28 april een storing in gebouw Noord, waardoor de systemen van de Westbuis niet langer bediend konden worden. Hierdoor was de Westbuis ruim een uur dicht. Omdat het incident in de spits plaatsvond, leverde dit veel file op.

Op 27 mei kwam er in de Westbuis van de Westerscheldetunnel een brandende auto tot stilstand. Zowel de chauffeur als de passanten die achter het incident zijn gestopt, konden zichzelf in veiligheid brengen. De brandweer was snel ter plaatse en heeft de auto geblust. De Oostbuis was na ongeveer vijf kwartier weer open. De Westbuis is in totaal twee uur dicht geweest. Er was gelukkig nauwelijks schade aan het wegdek en de tunnelwanden.

Nadat een pechgeval op 22 juni uit de Oostbuis was gesleept, ontstond er in het op gang komende verkeer een kettingbotsing met acht voertuigen. Omdat alle voertuigen geborgen moesten worden vanwege schade, kon de betreffende tunnelbuis pas na twee uur weer open. Drie kwartier later was de ontstane file volledig opgelost.

4.4 Communicatie

Verkeersinformatie

Onverwachte verstoringen zijn voor klanten een onzekere factor in het reizen. De WST biedt daarom via een aantal kanalen inzicht in de actuele verkeerssituatie op het tracé van de Westerscheldetunnel. Denk daarbij natuurlijk aan de website met bijbehorende RSS-feed, maar ook SMS- en e-mailalerts, berichten via Twitter (@WSTVerkeer) en een app voor de mobiele telefoon (WSTVerkeer). Zo kunnen klanten altijd en overal op de hoogte blijven. Het aantal gebruikers van de diverse middelen neemt nog steeds ieder jaar toe.

Overzicht aanmelding communicatiemiddelen over stremmingen

	2016	2015	2014
E-mail alerts	3.526	3.377	3.217
SMS alerts	1.295	1.031	746
Volgers Twitter WSTVerkeer	4.014	3.135	3.165
Installaties app (iOS en Android)	11.385	9.736	7.889

Vernieuwde website

De communicatie over beschikbaarheid is een belangrijk aspect van de dienstverlening van de WST. Uitgangspunt daarbij is dat de klant consequent, tijdig en betrouwbaar geïnformeerd wordt op momenten dat de Westerscheldetunnel of de Sluiskiltunnel niet beschikbaar zijn.

Om klanten nog betere en duidelijkere verkeersinformatie te kunnen verstrekken via de website is afgelopen jaar de weergave van de beschikbaarheid op de website aangepast. Het uitgangspunt van het nieuwe concept is dat het voor de bezoeker in één oogopslag duidelijk moet zijn of het tracé van de Westerscheldetunnel en de Sluiskiltunnel beschikbaar is of niet en zo niet wat dan de mogelijke alternatieven zijn. Het volledige tracé inclusief beide tunnels wordt in kaartvorm weergegeven. Het tracé is onderverdeeld in acht weggedelen en per wegdeel kan een status worden meegegeven. Aan de hand van het kleurgebruik kan de bezoeker op intuïtieve wijze zien wat de status is. Tegelijkertijd heeft de website ook een nieuwe vorm gekregen die beter aansluit op de vernieuwde huisstijl die de WST sinds de uitbreiding met de Sluiskiltunnel in 2015 hanteert.

Sociale media

In 2016 zijn een kleine 4.500 berichten over de Westerscheldetunnel in de sociale media verschenen. De petitie voor een tolvrije Westerscheldetunnel zorgde met name in de eerste helft van het jaar voor veel berichten op Facebook, Twitter en in reactiemodules op nieuwssites. Ook berichten over incidenten, zoals een autobrand en spookrijder, zijn veelvuldig in de sociale media gedeeld.

4.5 Movenience

Movenience is per 29 november 2016 een 100% dochteronderneming van de WST die in 2007 is opgericht vanwege de Europese ontwikkeling waarin onderscheid moest worden gemaakt tussen de beheerder en exploitant van de infrastructuur enerzijds en de 'provider' die de auto gebonden transacties afwikkelt anderzijds.

Movenience is gespecialiseerd in aan mobiliteit gerelateerde betaalservices. Dat wil zeggen: diensten die het weggebruikers makkelijker maken om te betalen voor tol, parkeren in parkeergarages en het opladen van elektrische auto's.

Movenience bedient twee soorten klanten. Enerzijds de operators: aanbieders van voertuig gerelateerde diensten die met één van de betaalmiddelen van Movenience (t-tag, m-tag of e-tag) betaald kunnen worden. Anderzijds de abonneementhouders: zij die gebruikmaken van deze betaalmiddelen om voor de diensten van de aangesloten operators af te rekenen. De dienstverlening voor de operators richt zich op het uitgeven van betaalmiddelen (t-tag, m-tag of e-tag), het afwickelen van financiële transacties en het debiteurenbeheer. Hiervoor beschikt Movenience over een eigen klantenservice. Tevens verzorgt Movenience de klantenservice voor de klanten van de WST en de Sluiskiltunnel.

Sinds 2013 doet de WST samen met Movenience onderzoek naar de opvolging voor de huidige t-tag. In eerste instantie richtte de aandacht zich op een zogenaamde stickertag, die werkt met RFID-technologie. De stickertag voldeed wel aan de voorwaarden voor een alternatief dat niet gevoelig is voor batterijstoringen en dat vast te monteren is in een voertuig, maar de stickertag bleek niet betrouwbaar genoeg in het dagelijks gebruik.

In de tussentijd had de huidige leverancier van de t-tag besloten om een nieuwe generatie t-tag op basis van de door de WST gehanteerde infraroodtechniek te ontwikkelen. Met hen heeft afstemming plaatsgevonden over het ontwikkelen van een opvolger die gebruik maakt van een accu in plaats van een losse batterij en die een kleiner formaat heeft. Voordeel van deze ontwikkeling is dat de randapparatuur op het tolplein beide generaties t-tags door elkaar heen kan aflezen, waardoor een totale migratie in een korte tijd niet noodzakelijk is. De verwachting is dat de nieuwe t-tag in het najaar van 2017 beschikbaar komt. De t-tags worden dan gefaseerd omgewisseld, wat enige jaren in beslag kan gaan nemen.

Er waren eind 2016 80.654 t-tags in omloop (2015 78.364), 503 m-tags (2015 482) en 84 (2015 77) mensen maakten gebruik van de pas voor het opladen van elektrische voertuigen, de e-tag.

Sinds 1 januari 2016 verzorgt Movenience de financiële administratie, personeels- en salarisadministratie en de klantenservice voor de Westerschelde Ferry BV..

4.6 Sluiskiltunnel

Op 23 mei 2015 is de Sluiskiltunnel opengesteld voor het verkeer. Dit betekent een belangrijke verbetering van de verkeersdoorstroming op de N62. De Provincie Zeeland heeft het beheer en onderhoud en het verkeers- en incidentmanagement van de Sluiskiltunnel overgedragen aan de WST. Het beheer en onderhoud van de Sluiskiltunnel is gericht op het geheel van activiteiten om de infrastructuur en overige onderdelen gedurende de gehele levensduur optimaal te houden. Deze werkzaamheden omvatten onder andere controlewerkzaamheden, herstelmaatregelen, alsmede uitvoeringstaken van het onderhoud en het afstemmen van allerlei zaken met andere wegbeheerders en vergunningverleners. Daarnaast worden verplichtingen die voortvloeien uit wet- en regelgeving nageleefd, zoals onder meer de Warvw en de Wegenwet.

De totale kosten voor deze werkzaamheden zijn in 2016 uitgekomen op € 1.527.445. Dat is binnen het beschikbare budget. De kosten zijn door de WST gedeclareerd bij de Provincie Zeeland.

Vanwege terugkerende problemen met verkeer rijdende automobilisten rondom de Sluiskiltunnel is er in het eerste kwartaal van 2016 een aanpassing aan de bewegwijzering rondom de Sluiskiltunnel uitgevoerd. De genomen maatregelen, zoals het weghalen van de WST borden en het verduidelijken van de huidige borden hebben effect gehad en het aantal verkeerdrijders, waaronder spookrijders, rondom de Sluiskiltunnel is ten opzichte van 2015 sterk afgenomen.

4.7 Organisatie

In 2016 waren gemiddeld 58,2 fte werkzaam (2015 59,4 fte). Daarnaast werd 12,1 fte (2015 11,0 fte) ingehuurd. Het merendeel van deze inhuur betrof tolgaarders. De gemiddelde leeftijd van het personeel bedroeg ultimo 2016 47,3 jaar (2015 47,2 jaar). De verhouding man/vrouw was aan het eind van het jaar 54% man en 46% vrouw.

Het verzuim bij de WST is over geheel 2016 uitgekomen op 3,7%. In 2015 was dit nog 1,9%. Het cijfer van 2016 wordt sterk beïnvloed door één langdurig ziektegeval dat begin 2017 volledig is hersteld.

De operators zijn, evenals in andere jaren, in 2016 uitgebreid getoetst over hun kennis van verkeerskunde, het calamiteitenbestrijdingsplan en de geldende protocollen en procedures. Door de kennis jaarlijks te toetsen wordt gewaarborgd dat de operators bij incidenten de juiste veiligheids- en verkeersmaatregelen kunnen nemen en een ondersteunende rol kunnen vervullen in de communicatie met de hulpdiensten, klanten en het onderhoudspersoneel.

In 2016 hebben een groot aantal medewerkers deelgenomen aan één of meerdere functie gerelateerde trainingen/opleidingen. Hiervoor wordt gewerkt met een opleidingshandboek waarin de verschillende verplichte opleidingen vanuit wetgeving en/of WST-beleid zijn vastgelegd. Dit betreft onder andere de Operatortoets, de BHV- training, en de trainingen Verkeersregelaar en Veilig werken langs de weg. Daarnaast zijn een aantal facultatieve opleidingen gevolgd zoals een Masterclass Risicomanagement & gedrag, een Post Hbo-opleiding bedrijfskunde en verschillende trainingen voor het gebruik van diverse softwarepakketten.

Het streven van de WST is om de openingstijden van de kassa's nog meer te laten aansluiten op de behoeften van de klant en om afgesloten tollanen zover mogelijk terug te dringen. Daarom is in 2016 ingezet op een nieuw werkrooster dat optimaal is afgestemd op de verkeersintensiteit. Dat betekent dat op topdagen de bezetting kan oplopen tot maximaal acht tolgaarders tegelijk. Ook de aanvangstijden en de tijdstippen van de pauzes zijn flexibeler geworden.

Medezeggenschap

De directie van de WST en de Ondernemingsraad (OR) hebben in 2016 vier keer overleg gehad. Tijdens deze overlegvergaderingen heeft de directie de OR geïnformeerd over ontwikkelingen binnen de WST, het jaarverslag 2015, de ontwikkelingen rondom de taken voor de Sluiskiltunnel en het beleidsplan 2017.

De OR heeft in 2016 ingestemd met een aanpassing voor de regeling bedrijfsfitness, met een aanpassing voor de gedragscode IT-infrastructuur, email, internet, sociale media & vaste telefonie, met een aanpassing van het ziekteverzuimprotocol, met een wijziging van het beoordelingssysteem Performance Management Cyclus (PMC) met een nieuw rooster voor tolgaarders en met een Klokkeluidersregeling.

4.8 Financiële ontwikkelingen in 2016

Het boekjaar 2016 is afgesloten met een positief resultaat van € 12,0 mln., tegenover € 9,9 mln. in 2015.

Totale bedrijfsopbrengsten

De tolopbrengsten stegen in 2016 met € 2 mln. ten opzichte van 2015. Omdat relatief gezien de stijging in categorie 4 (vrachtwagens) hoger is dan de gemiddelde stijging betekent dit dat de gemiddelde opbrengst per passages gestegen tot € 4,55 ten opzichte van € 4,52 in 2015.

Totale bedrijfslasten

De totale bedrijfslasten zijn met € 42,0 mln. gelijk gebleven ten opzichte van 2015.

De kosten van de WST liggen voor een groot gedeelte vast. De grootste kostenpost wordt gevormd door de afschrijvingen, die in sterke mate samenhangen met de bouwkosten van de tunnel. Deze worden in 30 jaar lineair afgeschreven.

Voor het onderhoud aan het Westerscheldetunnel complex is in 2013 een contract afgesloten met een aannemerscombinatie. De kosten betreffen de uitwerking van een onderhoudsplan met jaarlijks deels verschillende activiteiten en als gevolg daarvan wisselende lasten. Hierdoor zijn de kosten voor instandhouding in 2016 lager uitgevallen dan in 2015.

De totale investeringen bedroegen € 1,5 mln. Deze bestonden hoofdzakelijk uit de investeringen op het Tolplein, de asfaltering op het wegvak Korte Zuidweg – Tolplein en 2 nieuwe bedrijfsauto's.

4.9 Risico's en onzekerheden

De aard van het onderhoudscontract maakt dat niet altijd een beroep kan worden gedaan op garanties. Sommige risico's komen voor rekening van de WST. De WST meent dat met dit verschoven risico in de meerjarenraming voldoende rekening is gehouden.

De WST heeft een risicomanagementsysteem dat regelmatig wordt geüpdatet. Voor zover er risico's worden benoemd die te maken hebben met het Westerscheldetunnelcomplex worden deze getoetst bij de aannemer en worden, waar mogelijk en zinvol, preventieve maatregelen genomen. Gezien de verwachtingen van de huidige en toekomstige risico's neemt de WST op dit moment geen extra beheersmaatregelen.

Voor de Westerscheldetunnel en de Sluiskiltunnel is een verzekering afgesloten met voor iedere tunnel een uitgebreide schadedekking, met een limiet van € 100 miljoen per jaar en een eigen risico van € 50.000 per aanspraak. Daarnaast is een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering afgesloten met een maximale dekking van € 20 miljoen per jaar en een eigen risico van € 10.000 per aanspraak. De WST is voor haar inkomsten afhankelijk van ICT-systemen. Hiervoor zijn uitgebreide continuïteitsvoorzieningen aanwezig om een IT-calamiteit het hoofd te bieden, dan wel het effect daarvan te minimaliseren.

In 2010 is een overeenkomst gesloten tussen Provincie en WST waarbij de afkoop van de exploitatiebijdrage en de uitkering van de aanwezige agioreserve is overeengekomen. In lid 4 van deze overeenkomst is tussen partijen overeengekomen dat de Provincie zorg zal dragen dat de WST altijd aan haar financiële en andere verplichtingen kan voldoen. Dit is niet van toepassing indien er sprake is van buitengewone onvoorziene omstandigheden van zodanige aard dat de Provincie Zeeland daar in redelijkheid niet aan gehouden kan worden.

5 Jaarrekening 2016

5.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2016 (voor winstbestemming)

Bedragen in euro's

	Ref.	2016	2015
Immateriële vaste activa		708.556	1.230.058
Materiële vaste activa		449.307.338	471.727.166
Vaste activa	5.6.1	450.015.894	472.957.224
Vorderingen		2.487.560	2.193.556
Liquide middelen		21.128.932	20.194.065
Vlottende activa	5.6.2	23.616.492	22.687.621
Totaal activa		473.632.387	495.344.845
Eigen vermogen	5.6.3	88.581.254	86.423.683
Aandeel derden	5.6.4	-	85.595
Groepsvermogen		88.581.254	86.509.278
Langlopende schulden	5.6.5	353.771.430	377.050.002
Kortlopende schulden	5.6.6	31.279.703	31.785.565
Totaal passiva		473.632.387	495.344.845

5.2 Geconsolideerde resultatenrekening 2016

Bedragen in euro's

	Ref.	31-12-2016	31-12-2015
Tolopbrengsten	5.7.1	30.292.479	28.291.399
Exploitatiebijdragen		23.278.571	23.278.571
Overige bedrijfsopbrengsten	5.7.2	432.618	418.775
Totaal bedrijfsopbrengsten		54.003.669	51.988.745
Salarissen, pensioenen en sociale lasten	5.7.3	4.874.920	4.846.134
Uitzendkrachten		750.655	652.821
Afschrijvingen	5.7.4	29.875.715	29.491.157
Overige bedrijfskosten	5.7.5	6.455.659	7.047.550
Totaal bedrijfslasten		41.956.950	42.037.662
Saldo van de financiële baten en lasten	5.7.6	4.866	21.220
Resultaat voor belastingen		12.051.585	9.972.303
Belastingen	5.7.7	-28.423	-47.783
Resultaat na belastingen		12.023.162	9.924.521
Resultaat aandeel derden		-	-58.929
Netto resultaat na belastingen		12.023.162	9.865.592

5.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2016

Bedragen in euro's

	Ref.	2016	2015
Netto omzetresultaat		12.046.719	9.951.083
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen (im-)materiële vaste activa	5.6.1	29.875.715	29.491.157
Mutatie voorzieningen		-	-45.900
		29.875.715	29.445.257
Veranderingen in werkkapitaal:			
Vorderingen	5.6.2	-294.005	-874.485
Kortlopende schulden	5.6.6	-505.862	1.473.002
		-799.867	598.517
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			39.994.857
Ontvangen rente		4.866	21.220
Betaalde Vennootschapsbelasting		-28.423	-4.390
		-23.557	16.830
Kasstroom uit operationele activiteiten		41.099.010	40.011.687
Verwerving van groepsmaatschappijen		-637.783	
(Des)investeringen immateriële vaste activa	5.6.1	-105.190	-180.322
Investeringen materiële vaste activa	5.6.1	-6.277.008	-3.512.775
Desinvestering materiële vaste activa	5.6.1	-	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-7.019.980	-3.693.097
Mutatie langlopende schulden	5.6.5	-23.278.571	-23.278.571
Betaald dividend	5.6.4	-9.865.592	-9.780.651
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-33.144.163	-33.059.222
Netto kasstroom		934.867	3.259.368
Mutatie geldmiddelen			
Geldmiddelen per 1 januari	5.6.2	20.194.065	16.934.697
Toename (afname) geldmiddelen		934.867	3.259.368
Geldmiddelen per 31 december		21.128.932	20.194.065

5.4 Algemene toelichting

Algemeen

De activiteiten van de N.V. Westerscheldetunnel (WST), statutair gevestigd te Borssele (KVK nummer 22040203) aan de Westerscheldetunnelweg 1, bestaan uit het exploiteren en in stand houden van de Westerscheldetunnel inclusief de aansluitende wegen. Het exploiteren uit zich onder andere in het heffen van tol voor de passage door de Westerscheldetunnel. Er is een geautomatiseerde betaling mogelijk door middel van de t-tag of m-tag. Daarnaast kan er betaald worden met een aantal creditcards, met debetcards (PIN), verschillende tankpassen of contant.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's. In de balans, de resultatenrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking voorgaand boekjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de directie van WST zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen (zoals de einddatum van de tolperiode). Indien het voor het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen, inclusief de bijbehorende veronderstellingen, opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Consolidatie

In de consolidatie zijn de financiële gegevens van de WST en haar groepsmaatschappij Movenience B.V. (gevestigd te Goes) opgenomen. In 2015 bezat de WST 60% van de aandelen van Movenience. Op 29 november 2016 heeft WST een koopovereenkomst getekend waarmee het resterende 40%-belang in Movenience is verworven, derhalve bezit de WST sindsdien 100% van de aandelen van Movenience. Groepsmaatschappij Movenience is in beide jaren voor 100% in de consolidatie betrokken. Intercompany transacties en resultaten en onderlinge vorderingen en schulden tussen de WST en Movenience worden geëlimineerd. Doordat in de koopovereenkomst is geregeld dat WST, met terugwerkende kracht, vanaf 1 januari 2016 alle economische voordelen en risico's draagt, is dat op deze manier in de jaarrekening verwerkt.

Verbonden partij

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Er is geen sprake van vreemde valuta. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

Activa en passiva (met uitzondering van het groepsvermogen) worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Immateriële vaste activa

Het betreft hier de uitgaven in het kader van aanschaf van software bijkomende projectkosten van het backoffice systeem TIPS. Zij worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten.

Materiële vaste activa

De aanleg van de Westerscheldetunnel, de toeleidende wegen en de aansluitende werken worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende een periode van dertig jaar. Tijdens de bouwfase van de Westerscheldetunnel is het saldo van alle uitgaven en inkomsten toegerekend aan de aanleg van de tunnel. Voor de balans betekende dit dat het saldo werd geactiveerd als materiële vaste activa, onder de post 'tunnel'. Tot aan de openstelling per 14 maart 2003 is hierop niet afgeschreven.

Gebouwen en overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur tenzij daardoor de boekwaarde op de einddatum (13 maart 2033) groter is dan € 1. In die gevallen wordt afgeschreven tot de einddatum. De vaste activa die nog in uitvoering zijn worden apart gerubriceerd. Over deze laatste categorie wordt pas afgeschreven als het actief gereed en in gebruik genomen is. Als ondergrens voor investeringen geldt een bedrag van € 50.000,-.

Voor (groot) onderhoud is in 2013 een twintigjarig onderhoudscontract gesloten met een aannemerscombinatie (lopend tot maart 2033). Er worden volgens een vooraf bepaald schema onderhoudswerkzaamheden verricht en termijnbetalingen gedaan. Kosten van (groot) onderhoud aan de tunnel en de bedrijfsgebouwen worden verantwoord in de resultatenrekening.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden en worden gewaardeerd op nominale waarde. De WST neemt sinds 1 januari 2003 deel aan het Schatkistbankieren als Rechtspersoon met een Wettelijke Taak (RWT) die met hun publieke liquide middelen verplicht deelnemen aan Schatkistbankieren.

Aandeel derden

Het aandeel derden als onderdeel van het groepsvermogen is in 2015 gewaardeerd tegen het bedrag van het netto belang in de desbetreffende groepsmaatschappij. Op 31 december 2016 is er geen sprake meer van een aandeel derden.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten.

Operationele leasing

Leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom niet bij de vennootschap ligt, worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de resultatenrekening over de looptijd van het contract.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de tunnel-passages, de exploitatiebijdragen en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd, verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Tolopbrengsten

Tolopbrengsten omvatten de opbrengsten uit passages van vervoersmiddelen gedurende het verslagjaar inclusief kortingen in verband met abonnementen en dergelijke.

Exploitatiebijdragen

De Provincie Zeeland heeft de jaarlijkse exploitatiebijdrage aan de WST vanaf 2010 afgekocht tegen een eenmalige som van € 540 mln. Vanaf 2010 tot en met 2033 valt de afkoopsom jaarlijks lineair vrij ten gunste van de winst- en verliesrekening.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. De afschrijvingen op de Westerscheldetunnel worden gebaseerd op een exploitatieduur van dertig jaar vanaf 14 maart 2003. Op overige vaste activa wordt lineair afgeschreven op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De afschrijvingstermijn van overige activa varieert van drie tot twintig jaar, afhankelijk van de geschatte economische levensduur van het actief.

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenlasten

De WST heeft de pensioenregeling verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. De pensioenregeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. WST heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het ABP, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies.

Financiële baten en lasten

De renteopbrengsten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

Belastingen

Per 1 januari 2016 is de wet 'Modernisering VPB-plicht overheids-ondernemingen' in werking getreden. Op 27 juli 2015 heeft de belastingdienst bevestigd dat de N.V. Westerscheldetunnel terecht een beroep doet op de vrijstelling in de nieuwe wetgeving voor wat betreft de activiteiten die voortvloeien uit de Tunnelwet Westerschelde. Op 4 december 2015 heeft de belastingdienst vervolgens ook bevestigd dat ook de dienstverlening van de N.V. Westerscheldetunnel voor de Provincie (inzake de Sluiskiltunnel) is vrijgesteld.

5.5 Financiële instrumenten

Valutarisico

De WST kent door haar specifieke werkzaamheden geen valutarisico. Alle transacties vinden plaats in Euro's.

Liquiditeitsrisico

De WST kent door haar specifieke werkzaamheden geen liquiditeitsrisico.

Renterisico

De vennootschap kent geen rentedragende vorderingen en/of schulden, waardoor er geen risico bestaat op fluctuaties van de rente op langere termijn.

Kredietrisico

De WST kent geen grote concentraties van kredietrisico. Opbrengsten worden gerealiseerd tegen contante betaling of met behulp van de 't-tag', waarvoor geldt dat klanten vooruit moeten betalen. Binnen de organisatie zijn maatregelen getroffen die voorkomen dat gebruikers van de t-tag kunnen blijven passeren wanneer hun uitstaande saldo een bepaalde grens overschrijft.

5.6 Toelichting op de geconsolideerde balans

5.6.1 Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa betreffen de uitgaven voor de aankoop van de aandelen in Movenience van Brisa. De investering wordt in 1 jaar afgeschreven.

De immateriële vaste activa betreffen de uitgaven voor het backoffice systeem voor de t-tagtransacties (TIPS) inclusief de daaraan verbonden website voor het deel dat gebruikt wordt in combinatie met TIPS. De investeringen in TIPS worden in 7 jaar afgeschreven.

Bedragen in euro's

	Goodwill Movenience	TIPS	Activa in uitvoering	Totalen
1 januari 2016				
Verrijingsprijs		4.207.024	-	4.207.024
Cumulatieve afschrijvingen		-2.976.966	-	-2.976.966
Boekwaarde		1.230.058	-	1.230.058
Mutaties 2016				
Investeringsen	552.188	105.190		657.378
Afschrijvingen	-552.188	-626.692		-1.178.880
	-	-521.503		-521.503
31 december 2016				
Verrijingsprijs	552.188	4.312.214	-	4.864.402
Cumulatieve afschrijvingen	-552.188	-3.603.658	-	-4.155.846
Boekwaarde	-	708.556	-	708.556

Materiële vaste activa

Het actief 'Tunnel' betreft de totale bouwkosten van de Westerscheldetunnel met de toeleidende wegen en de aansluitende werken. Verder wordt een onderscheid gemaakt in investeringen in 'Gebouwen', 'Overige vaste activa' en 'Activa in uitvoering'.

In de navolgende tabel is het verloop van de totale post materiële vaste activa weergegeven:

Bedragen in euro's

	Tunnel	Gebouwen	Overige	Activa in uitvoering	Totalen
1 januari 2016					
Verrijingsprijs	798.707.899	6.493.942	6.717.126	2.600.321	814.519.289
Cumulatieve en afschrijvingen	-336.148.081	-1.516.557	-5.127.485	-	-342.792.123
Boekwaarde	462.559.818	4.977.386	1.589.641	2.600.321	471.727.166
Mutaties 2016					
Investeringsen	1.256.610	-	195.742	4.824.656	6.277.008
Verrijingsprijs desinvestering	-	-	-720.797		-720.797
Cumulatieve afschrijving desinvestering	-	-	720.797		720.797
Afschrijvingen	-27.702.849	-512.940	-481.046		-28.696.835
	-26.446.239	-512.940	-285.304	4.824.656	-22.419.827
31 december 2016					
Verrijingsprijs	799.964.509	6.493.942	6.192.071	7.424.977	820.075.500
Cumulatieve en afschrijvingen	-363.850.933	-2.029.496	-4.887.735	-	-370.768.163
Boekwaarde	436.113.576	4.464.447	1.304.336	7.424.977	449.307.338

Het afschrijvingspercentage van de tunnel en gebouwen is jaarlijks 3,33% tenzij door dit percentage de boekwaarde op de einddatum van de WST groter is dan € 1. In dat geval wordt afgeschreven tot de einddatum (13 maart 2033). Bij de overige vaste activa worden verschillende afschrijvingstermijnen (variërend van 5% tot 20%) toegepast.

Het totaal van de in gebruik genomen investeringen bedraagt € 1,5 mln.

Voor de verdubbeling van het noordelijk wegtracé is gebruik gemaakt van een perceel grond waarvan het juridisch eigendom nog niet berust bij de WST doordat de koopakte nog bij de notaris moet passeren. Omdat de WST het bedrijfseconomisch eigendom heeft is het perceel grond met een waarde van € 0,4 mln. geactiveerd.

Ultimo 2016 was er €7,4 mln. aan activa in uitvoering. Dit betreft de renovatie van de tunnel-technische installaties in 2017 en bestaat hoofdzakelijk uit de voorbereidingskosten en de eerste 3 termijnen.

5.6.2 Vlottende activa

Een specificatie van de 'Vorderingen' staat in onderstaande tabel.

Bedragen in euro's

	31-12-2016	31-12-2015
Debiteuren	872.375	412.241
Doorbelasting aan Provincie	481.448	514.836
Te ontvangen rente	-	5.357
Vooruitbetaalde bedragen	55.641	91.744
Omzetbelasting in schuld tegoeden op t-tag	712.868	716.677
Te ontvangen bedragen	365.228	452.701
Totaal	2.487.560	2.193.556

De doorbelasting aan de Provincie betreft de kosten die, op grond van de BOVI-overeenkomst, in het 4^e kwartaal door de WST zijn betaald voor de Sluiskiltunnel.

In het saldo van de post 'te ontvangen bedragen' zit ultimo 2016 voor € 300.900 (2015: € 380.000) te vorderen BTW.

Het saldo 'Liquide middelen' bestaat uit de kas- en banksaldi en wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

5.6.3 Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt in de toelichting op de balans in de enkelvoudige jaarrekening nader toegelicht.

5.6.4 Aandeel derden

Het 'Aandeel derden' op de balans per 31-12-2015 is het aandeel van de aandeelhouder Brisa International SGPS SA (40%) in de nettovermogenswaarde van de groepsmaatschappij Movenience. Door de overname van de aandelen per 29 november 2016 is het belang van de WST uitgebreid naar 100% en is er ultimo 2016 geen sprake meer van een 'Aandeel derden'.

Bedragen in euro's

	2016	2015
Stand per 1-1	85.595	26.665
Resultaat boekjaar	-	58.930
Mutatie door verkrijging 40% aandelen	-85.595	-
Stand per 31-12	-	85.595

5.6.5 Langlopende schulden

De Provincie Zeeland heeft haar verplichting met betrekking tot de exploitatiebijdrage in 2010 afgekocht tegen een eenmalige som van € 540 mln. Vanaf 2010 tot en met 2033 valt de afkoopsom jaarlijks vrij ten gunste van de winst- en verliesrekening. Aangezien deze vrijval op lineaire wijze geschiedt, gaat het jaarlijks om hetzelfde bedrag van € 23.278.571.

Bedragen in euro's

	31-12-2016	31-12-2015
Vooruit ontvangen exploitatiebijdrage Provincie Zeeland	353.771.430	377.050.002

5.6.6 Kortlopende schulden

Schulden die op korte termijn door derden opeisbaar zijn, zijn als volgt te specificeren:

Bedragen in euro's

	31-12-2016	31-12-2015
Vooruit ontvangen exploitatiebijdrage Provincie	23.278.571	23.278.571
Nog niet verbruikte tegoeden op t-tags	4.107.479	4.129.425
Crediteuren	875.074	1.548.858
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.140.160	1.153.177
Te betalen pensioenpremie	44.093	42.689
Overige schulden	1.834.326	1.632.845
Totaal	31.279.703	31.785.565

De Provincie Zeeland en de WST hebben een overeenkomst gesloten voor de afkoop van de exploitatiebijdrage tegen een eenmalige som van € 540 mln. Deze vrijval geschiedt op lineaire wijze.

De post 'Vooruit ontvangen exploitatiebijdrage Provincie' betreft het deel dat in 2016 vrijvalt.

De post 'Nog niet verbruikte tegoeden op t-tags van klanten' geeft het saldo inclusief BTW weer. Door de vennootschap zijn geen (on)voorwaardelijke zakelijke zekerheden gesteld aan haar schuldeisers voor de aflossing van de schulden.

5.7 Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening

5.7.1 Tolopbrengsten

De tolopbrengsten stegen in 2016 met €2 mln. ten opzichte van 2015. Omdat relatief gezien de stijging in categorie 4 (vrachtwagens) hoger is dan de gemiddelde stijging betekent dit dat de gemiddelde opbrengst per passage is gestegen tot €4,55 ten opzichte van €4,52 in 2015.

Bedragen in euro's

Categorie	Voertuig	Realisatie 2016	Realisatie 2015
1	personenauto	6.844.689	6.438.984
1A	cat. 1 met abonnement	11.472.032	10.852.032
2	cat. 1 met aanhanger	580.230	537.148
2A	cat. 2 met abonnement	744.353	660.496
3	vrachtwagens, bussen	558.057	435.548
3A	cat. 3 met abonnement	1.185.295	1.224.924
4	cat. 3 met aanhanger	3.945.847	3.439.483
4A	cat. 4 met abonnement	4.869.711	4.611.941
5	motor	51.994	50.537
5A	motor met abonnement	40.270	40.306
Totalen		30.292.479	28.291.399

5.7.2 Overige bedrijfsopbrengsten

Bedragen in euro's

	2016	2015
Doorberekende salariskosten BV KKS	-	63.798
Overige opbrengsten	432.618	354.976
Totaal	432.618	418.775

Het doorbereken van salariskosten aan de BV KKS is gestopt vanaf de openstelling van de Sluiskiltunnel op 23 mei 2015.

Onder de overige opbrengsten wordt onder andere de doorbelasting verantwoord van de bruto loonkosten van de onderhoudsdeskundigen en de medewerkers Beheer & Onderhoud (in totaal 2,3 fte) voor hun werkzaamheden aan de Sluiskiltunnel. De brutolonen zijn vermeerderd met sociale lasten, pensioenkosten en een opslag voor de overige ondersteuning van verschillende disciplines binnen de WST. De doorbelasting komt ten laste van de Provincie Zeeland.

5.7.3 Salarissen, pensioenen en sociale lasten

In 2016 waren gemiddeld 58,2 fte werkzaam (2015 59,4 fte). Alle medewerkers waren in Nederland werkzaam. Onderstaand de specificatie van de kosten voor salarissen, sociale lasten en pensioenen.

Bedragen in euro's

	2016	2015
Salarissen	3.504.089	3.497.544
Sociale lasten	571.669	532.878
Pensioenlasten	395.647	411.254
Overige personeelskosten	403.516	404.458
Totaal	4.874.920	4.846.134

Bezoldiging directie

De bezoldiging van de directie in het verslagjaar betreft de algemeen directeur drs. H.T.W.J.M. Schoenmakers MMO. De duur van het dienstverband in het verslagjaar betreft 12 maanden en de omvang bedraagt 40 uur per week. Met ingang van 1 januari 2015 wordt aan de directie geen variabele beloning meer toegekend. De WST valt formeel niet onder de Wet Normering Topinkomens (WNT) maar conformeert zich vrijwillig aan de verantwoordingsregels hiervan. De beloning van de directie overschrijdt de norm van € 179.000 (€ 178.000 in 2015) niet.

Bedragen in euro's

	2016	2015
Beloning	156.208	160.638
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	15.622	16.190
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	1.000	1.000
Totaal	172.830	177.828

Beloning Raad van Commissarissen

De WST valt formeel niet onder de Wet Normering Topinkomens (WNT) maar conformeert zich vrijwillig aan de verantwoordingsregels hiervan. De beloning (inclusief reiskosten) van de voorzitter overschrijdt de norm van € 26.850 (€ 26.700 in 2015) niet. De beloning (inclusief reiskosten) van de leden overschrijdt de norm van € 17.800 (€ 19.800 in 2015) niet.

Bedragen in euro's

Naam	Functie	2016	2015
Mr. J.M. Heijning-van den Bremer*	Voorzitter	12.065	8.041
Drs. ing. J.W. Hollestelle-Van Rooijen	Lid RvC	8.134	-
ir. J.C. Huis in 't Veld**	Lid RvC	4.355	8.802
Ir. D. Luteijn	Voorzitter	-	13.242
E.P.H. Kerckhaert	Lid RvC	8.000	8.000
P.E.P. Kwekkeboom-Janse	Lid RvC	-	8.101
Totaal		32.554	46.486

* Mr. J.M. Heijning-van den Breemer was in 2015 lid van de Raad van Commissarissen en in 2016 voorzitter van de Raad van Commissarissen.

** De vergoeding van ir. J.C. Huis in 't Veld betrof in 2016 een half jaar.

5.7.4 Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn als volgt te specificeren:

Bedragen in euro's

	2016	2015
Afschrijving immateriele vaste activa	626.692	613.263
Afschrijving materiele vaste activa	28.696.835	28.877.894
Afschrijving goodwill	552.188	-
Totaal	29.875.715	29.491.157

5.7.5 Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten zijn als volgt te specificeren:

Bedragen in euro's

	2016	2015
In stand houden	4.387.395	4.796.698
Marketing & Communicatie	266.936	365.255
ICT	622.280	645.021
Algemene kosten	1.179.048	1.240.576
Totaal	6.455.659	7.047.550

In stand houden

Voor het onderhoud aan de Westerscheldetunnel is in 2013 een contract afgesloten met een aannemerscombinatie. De kosten betreffen de uitwerking van een onderhoudsplan met jaarlijks deels verschillende activiteiten en als gevolg daarvan wisselende lasten. De hieraan gerelateerde uitgaven vormen de belangrijkste post binnen deze kostensoort. Daarnaast omvat dit ook kleinere onderhoudsuitgaven aan gebouwen, de aanschaf van reserveonderdelen voor het tolsysteem, bergingskosten, kosten in verband met schades en aanschaf van gereedschappen.

Accountantskosten

Onderstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de vennootschap en de in de consolidatie betrokken deelneming zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en onafhankelijke externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties).

Bedragen in euro's

	2016	2015
Controle van de jaarrekening	38.500	35.550
Andere controlewerkzaamheden	-	4.850
Fiscale advisering	7.778	-
Andere niet-controlediensten	5.000	-
Totaal	51.000	40.400

5.7.6 Saldo van de financiële baten en lasten

Onder deze noemer wordt de ontvangen rente verantwoord.

5.7.7 Belastingen

De WST is vrijgesteld van vennootschapsbelasting. Daardoor wijkt de belastingdruk in 2016 af van de nominale belastingdruk van 25%. De opgenomen vennootschapsbelasting betreft Movenience.

5.8 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Hypotheek

De gronden waarop het tracé van de Westerscheldetunnel zich bevindt, zijn in eigendom van de Staat. Ter uitvoering van de exploitatie van de Westerscheldetunnel heeft de Staat ten behoeve van de WST een tijdelijk erfpachtrecht en een tijdelijk opstalrecht gevestigd op de gronden van het tracé. Deze zakelijke rechten eindigen op het moment dat de exploitatie van de Westerscheldetunnel door de WST beëindigd wordt, derhalve naar verwachting in maart 2033, en wel tegen betaling van een symbolisch bedrag door de Staat aan de WST. Daarnaast heeft de Staat op het moment van beëindiging van de exploitatie door de WST, een kooprecht op de dan aanwezige roerende goederen tegen betaling van eveneens een symbolisch bedrag. Ter nakoming van de verplichtingen van de WST ten aanzien van het beëindigen van de zakelijke rechten en de uitoefening van de hiervoor genoemde koopoptie is door de WST een recht van hypotheek a € 825 mln. verstrekt aan de Staat.

Overeenkomst Westerscheldetunnel

In de in het kader van de aandelenoverdracht in 2009 afgesloten 'Overeenkomst Westerscheldetunnel' zijn nadere afspraken gemaakt over de voorwaarden waaronder overdracht van de WST aan de Staat plaats moet gaan vinden. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat de overdracht van de infrastructuur plaatsvindt bij het vervallen van de Tunnelwet en dat de Staat 10 jaar voor overdracht inzicht krijgt in de onderhoudsplannen van de WST. Daarna zal de Staat in de periode vanaf 8 jaar voor overdracht bijdragen in de kosten van grote investeringen en/of vervangingen (minimale omvang € 0,5 mln.), op basis van de bedrijfseconomische restlevensduur van de investering na het overdrachtsmoment.

Overeenkomst afkoop exploitatiebijdrage

In 2010 is een overeenkomst gesloten tussen Provincie en WST waarbij de afkoop van de exploitatiebijdrage en de uitkering van de aanwezige agioreserve is overeengekomen. In lid 4 van deze overeenkomst is tussen partijen overeengekomen dat de Provincie zorg zal dragen dat de WST altijd aan haar financiële en andere verplichtingen kan voldoen. Dit is niet van toepassing indien er sprake is van buitengewone onvoorziene omstandigheden van zodanige aard dat de Provincie Zeeland daar in redelijkheid niet aan gehouden kan worden.

Sluiskiltunnel

De WST en de Provincie Zeeland hebben in 2015 een BOVI-overeenkomst getekend waarin afspraken zijn gemaakt over de rolverdeling tussen de WST als materieel beheerder en de Provincie als opdrachtgever. Overeengekomen is dat de WST gedurende tien jaar het beheer en onderhoud en het verkeers- en incidentmanagement gaat verzorgen. Gemaakte uitgaven door WST inzake de Sluiskiltunnel worden vergoed door de Provincie Zeeland. Daarmee loopt de WST geen financieel risico.

Operationele risico's

Met de operationele risico's worden de risico's bedoeld die optreden ten aanzien van het exploiteren van de tunnel. Dit omvat risico's ten gevolge van onder meer ongevallen, technische mankementen en rampen die tot stremming van en schade aan de tunnel kunnen leiden. Deze risico's worden regelmatig geëvalueerd. Voor de Westerscheldetunnel en de Sluiskiltunnel is een verzekering afgesloten met voor iedere tunnel een uitgebreide schadedekking, met een limiet van € 100 miljoen per jaar en een eigen risico van € 50.000 per aanspraak. Daarnaast is een bedrijfs-aansprakelijkheidsverzekering afgesloten met een maximale dekking van € 20 miljoen per jaar en een eigen risico van € 10.000 per aanspraak.

Onderhoudsverplichtingen

De aard van het huidige onderhoudscontract, met een looptijd van twintig jaar, is anders dan het vorige contract met KMW. Zo kan er bijvoorbeeld niet meer in alle gevallen een beroep worden gedaan op garanties en komen sommige risico's voor rekening van de WST. In de meerjarenraming is met dit verschoven risico zo goed mogelijk rekening gehouden. Voor het 'In stand houden' van de activa zijn verplichtingen aangegaan betreffende het onderhoud van de installaties, wegen en kunstwerken en de tunnel. Dit betreft een 20-jarige onderhouds-overeenkomst met WM die op 14 maart 2013 is ingegaan. Hiervoor geldt ultimo 2016 een nominale verplichting van € 33 mln. WM heeft ten gunste van de WST een borg ter grootte van € 0,25 mln. afgegeven. Voor renovatie van de tunneltechnische systemen heeft WM ten gunste van de WST een borg ter grootte van € 0,4 mln. afgegeven.

Bedragen in euro's

Verplichting < 1 jaar	3.286.662
Verplichting > 1 jaar en < 5 jaar	7.384.421
Verplichting > 5 jaar	22.184.638
Onderhoudsverplichting per 31-12-2016	32.855.721

Overige verplichtingen

De overige verplichtingen bestaan uit de renovatie van de tunneltechnische systemen ter grootte van € 10,8 mln., daarnaast bestaan de verplichtingen hoofdzakelijk uit verzekeringen en ICT. In totaal gaat het om een bedrag van € 3,1 mln. Deze verplichtingen kennen een looptijd korter dan vijf jaar.

Vennootschapsbelasting

Op 27 juli 2015 heeft de belastingdienst bevestigd dat de WST terecht een beroep doet op de vrijstelling in de nieuwe Wet Modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen voor wat betreft de activiteiten die voortvloeien uit de Tunnelwet Westerschelde. Op 4 december 2015 heeft de belastingdienst vervolgens ook bevestigd dat ook de dienstverlening van de WST voor de Provincie (inzake de Sluiskiltunnel) is vrijgesteld.

Bijdrage knooppunt Sloeweg – Bernardweg – Westerscheldetunnel

Provinciale Staten (PS) hebben op 16 december 2016 besloten tot het reconstrueren van het knooppunt Sloeweg – Bernardweg – Westerscheldetunnel door het aanleggen van een zogenoemde Stervariant. Op 2 juni 2016 had de WST aan het College van Gedeputeerde Staten al aangegeven dat de WST bereid is een bijdrage te verstrekken als voor deze variant zou worden gekozen. In 2017 is een aandeelhoudersbesluit genomen waarmee formele goedkeuring is gegeven aan de vennootschap WST om aan de realisering van het kruispunt € 4,2 mln. bij te dragen. De voorwaarden voor de bijdrage worden nog uitgewerkt in een nader te sluiten overeenkomst tussen de WST en de Provincie Zeeland.

5.9 Enkelvoudige jaarrekening: balans per 31 december 2016 (voor winstbestemming)

Bedragen in euro's

	Ref.	31-12-2016	31-12-2015
Materiële vaste activa		448.947.830	471.328.717
Deelneming Movenience B.V.	5.11.1	326.953	128.392
Vaste activa		449.274.782	471.457.109
Vorderingen		1.671.851	1.367.797
Vorderingen op deelnemingen		49.970	22.680
Liquide middelen		17.469.615	17.252.020
Vlottende activa		19.191.436	18.942.497
Totaal activa		468.466.218	490.099.606
Gestort en opgevraagd kapitaal		76.140.000	76.140.000
Wettelijke reserves		418.092	418.092
Onverdeelde winst		12.023.162	9.865.592
Eigen vermogen	5.11.2	88.581.254	86.423.684
Langlopende schulden		353.771.430	377.050.002
Kortlopende schulden		26.113.534	26.625.920
Totaal passiva		468.466.218	490.099.606

5.10 Enkelvoudige jaarrekening: resultatenrekening 2016

Bedragen in euro's

	2016	2015
Tolopbrengsten	30.292.479	28.291.399
Exploitatiebijdragen	23.278.571	23.278.571
Overige bedrijfsopbrengsten	268.727	306.862
Totaal bedrijfsopbrengsten	53.839.778	51.876.832
Salarissen, pensioenen en sociale lasten	4.318.919	4.380.202
Inhuur en uitzendkrachten	655.048	646.469
Afschrijvingen	29.098.548	28.706.759
Overige bedrijfskosten	7.859.949	8.390.413
Totaal bedrijfslasten	41.932.464	42.123.843
Saldo van de financiële baten en lasten	2.882	24.209
Aandeel in winst/verlies van deelnemingen	112.966	88.394
Resultaat voor belastingen	12.023.162	9.865.592
Belastingen	-	-
Resultaat na belastingen	12.023.162	9.865.592

5.10.1 Toelichting op de balans en resultatenrekening van de enkelvoudige jaarrekening

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Deelnemingen in groepsmaatschappijen worden gewaardeerd volgens de netto vermogenswaarde in overeenstemming met paragraaf 5.4 van de geconsolideerde jaarrekening. Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de opgenomen toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

Deelnemingen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaarde methode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover de WST in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening getroffen.

Vorderingen op deelnemingen

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde van het verstrekte bedrag, gewoonlijk de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

5.10.2 Deelneming in Movenience B.V.

Op 21 juni 2007 is dochteronderneming Movenience B.V., statutair gevestigd te Goes, opgericht. Movenience was in 2015 een samenwerkingsverband tussen de WST (60%) en Brisa International SGPS SA (40%). In 2016 bezit de WST 100% van de aandelen van Movenience.

Bedragen in euro's

Stand per 1 januari 2016	128.392
Resultaat boekjaar 2016	112.966
40% aandelen Movenience	85.594
Stand per 31 december 2016	326.953

5.10.3 Eigen vermogen

Het maatschappelijk kapitaal van de WST bedraagt € 90 mln., opgebouwd uit twee miljoen (gewone) aandelen met een nominale waarde van € 45 per stuk. Hiervan is per 31 december 2009 € 76.140.000 geplaatst en volgestort. Alle geplaatste en volgestorte aandelen zijn in handen van de Provincie Zeeland.

De 'Wettelijke reserves' zijn ontstaan naar aanleiding van de invoering van de euro. De aandelen zijn destijds geconverteerd van 100 gulden per stuk naar € 45 per stuk. Voor het ontstane verschil is een niet uitkeerbare reserve als bedoeld in artikel 67a, derde lid, van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek gevormd.

Het verloop van het eigen vermogen gedurende 2015 en 2016 is als volgt.

Bedragen in euro's

	Gestort en opgevraagd kapitaal	Wettelijke reserves	Onverdeelde winst	Totaal
Per 31 december 2014	76.140.000	418.092	9.780.652	86.338.744
Resultaat boekjaar 2015			9.865.592	9.865.592
Uitkering dividend 2014			-9.780.652	-9.780.652
Per 31 december 2015	76.140.000	418.092	9.865.592	86.423.684
Resultaat boekjaar 2016			12.023.162	12.023.162
Uitkering dividend 2015			-9.865.592	-9.865.592
Per 31 december 2016	76.140.000	418.092	12.023.162	88.581.254

5.11 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Aansprakelijkheid bij een fiscale eenheid

De WST vormt met Movenience een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Op grond van de standaardvoorwaarden zijn WST en de dochteronderneming ieder hoofdelijk aansprakelijk voor door de combinatie verschuldigde belasting.

Concessieovereenkomst

Met Movenience is een concessieovereenkomst overeengekomen waarin is opgenomen dat er door de WST per passage met een t-tag een vast bedrag aan Movenience vergoed wordt. De concessieovereenkomst loopt tot 1 januari 2021. Tegenover deze vergoeding staan lagere uitvoeringskosten bij de WST. Met ingang van 15 maart 2015 is de fee voor het verwerken van de t-tag-transacties €0,395. Met ingang van 1 januari 2017 bedraagt de vergoeding € 0,365 terwijl vanaf 1 januari 2018 de vergoeding €0,250 zal bedragen.

6 Winstbestemming

De statutaire regeling voor de winstbestemming is als volgt (artikel 30 statuten):

- De winst staat ter beschikking van de algemene vergadering.
- Uitkeringen kunnen slechts plaatshebben tot ten hoogste het uitkeerbare deel van het eigen vermogen.
- Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
- De directie kan, met inachtneming van het dienaangaande in het tweede lid bepaalde, besluiten tot het doen van tussentijdse uitkeringen.
- De algemene vergadering kan, met inachtneming van het dienaangaande in het tweede lid bepaalde, besluiten tot uitkeringen ten laste van een reserve.
- De vordering van de aandeelhouder tot uitkering vervalt door een tijdsverloop van vijf jaren.

Het saldo van de winstreserve op de geconsolideerde balans per 31 december 2016 is als volgt te specificeren:

Bedragen in euro's

Winstreserve per 31-12-2015	9.865.592
Uitkering dividend 2015 (in 2016)	-9.865.592
Resultaat 2016	12.023.162
Onverdeelde winst per 31-12-2016	12.023.162

De directie stelt voor de gehele winstreserve van €12.023.162 uit te keren.

Borssele, 12 april 2017

Directie N.V. Westerscheldetunnel
Drs. H.T.W.J.M. Schoenmakers MMO

Raad van Commissarissen
Mr. J.M. Heijning-van den Breemer

Drs. Ing. J.W. Hollestelle-van Rooijen

Dhr. E.P.H. Kerckhaert

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van N.V. Westerscheldetunnel

Verklaring over de jaarrekening 2016

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van N.V. Westerscheldetunnel op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016 van N.V. Westerscheldetunnel te Borssele ('de vennootschap') gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van N.V. Westerscheldetunnel en haar dochtermaatschappijen (samen: 'de groep') en de enkelvoudige jaarrekening. De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2016;
- de geconsolideerde en enkelvoudige resultatenrekening over 2016; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van N.V. Westerscheldetunnel zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Ref.: e0399474

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Rat Verleghstraat 3, 4815 NZ Breda, Postbus 1042, 4801 BA Breda
T: 088 792 00 76, F: 088 792 95 17, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeed bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- profiel
- kerncijfers;
- het bestuursverslag (bestaande uit het verslag van de Raad van Commissarissen en het verslag van de directie); en
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Breda, 12 april 2017
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. A. de Wit RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2016 van N.V. Westerscheldetunnel

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of

het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.